

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, по саслушању Министарског Савета, а на основу члана 54. и 102. Устава земаљског, решено је:

Народна Скупштина, састављена из Народних Посланика изабраних за скупштинску периоду: 1903. 1904. 1905 и 1906 годину, сазива се у ванредан сазив на дан 16. септембра ове године у Београду.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, ПМ 23655, 9. септембра, 1903. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, поставити и то:

за писара друге класе начелства округа крагујевачког, Радисава Крупжевића, писара друге класе начелства округа београдског; и

за писара друге класе начелства округа београдског, Николу Ј. Марића, писара друге класе начелства округа крагујевачког — обојицу по молби.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, ПМ 23219, 5. септембра 1903. год., у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, решено је:

да се Димитрију Пејовићу, писару треће класе управе вар. Београда, уважи оставка, коју је на државну службу поднео.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, ПМ 23218, 5. септембра 1903. год., у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Министра унутрашњих дела, одобрено је решење Државног

Савета, од 28. августа тек. год. Бр. 5183, које гласи:

„Одобрава се Министру унутрашњих дела, да на оправке и доправке зграда јагодинске болнице може утрошити суму од 6455·05 динара по ревидисаном и одобреном плану и предрачуну, и овај издатак ставити на терет партије разних материјалних трошкова Министарства гл. XXXVIII бр. 185/2 санитарског буџета ове 1903-ће године предвиђене на оправке и доправке болница и других санитарских грађевина.“

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, ПМ 7895, 5. септембра 1903. г., у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., а на предлог Министра унутрашњих дела решено је:

да се општина подунавачка, у срезу жичком, округа чачанског, коју сачињавају села: Грачац и Отроци, по изјављеној жељи њених становника, од сада назива: општина грачачка.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, ПМ 22925, 31. августа 1903. год. у Београду.

Јован Симић, писар прве класе среза пожешког, умро је 28. августа ове године.

П.Бр. 22.619. Из полицијског одељења Министарства унутрашњих дела, 4. септембра, 1903. год., у Београду.

РАСПИС

Свима окружним начелствима и Управи града Београда.

У упуству о издавању и поступању са сточним пасошима од 20. јуна 1894. год. СБр. 4901. прописано је, да сточни пасош, као уверење о својини, вреди годину дана, а као уверење о здрављу, у њему означене стоке, осам дана и да сваки, који ван атара своје општине гони стоку у друго које место или на изложбу, панађур или пијацу, мора код свог општинског суда извадити сточни пасош, ако га нема; а ако га има, мора га поднети општинском суду ради оверења, да суд продужи рок о здрављу на осам дана. Даље, прописано је, да увек при продаји и препродаји стоке пасош мора по обрасцу, означеном на полеђини

сточних пасоша, бити пренесен на купца, а када на пасошу не буде места више за пренашање, да општинска власт за ту цел јемствеником прошије засебан лист, а крајеве јемствеником запечати.

На основу овога последњег прописа, стока је са једним сточним пасошем у року од године дана купована и препродавана више пута и у друга места гоњена. Кад се хтело да сазна, у којој је општини ова стока боравила у последње време, то није било могуће, него се само знало, где је купована. На овај начин није могло, у случајевима констатовања заразне болести на њој, да се сазна место, где је у последње време боравила, па се и ветеринарско-полицијске мере нису могле предузети онамо, где би требало.

Да би се ово избегло и у циљу правилнијег вршења ветеринарске полиције и редовнијег саобраћаја са стоком, нашао сам за потребно да наредим следеће:

Стока се може гонити из атара једне општине у други, на пијаци, панађуре и изложбе са сточним пасошем, издатим од општинског суда, према прописима, означеним у упуству о издавању и поступању са сточним пасошима од 20. јуна 1894. год. СБр. 4901.

Када сопственик прода своју стоку, било у својој општини или на пијаци или панађуру, тада ће се пасош пренети на купца и с тим пасошем купац може одагнати купљену стоку кући; а ако је продата за извоз, извести. Ако би на једној пијаци истог дана или за време трајања панађура стока, означена у пасошу, била препродата, онда се само у томе случају може пасош пренети и на ове купце.

Купљена и кући догната стока може се гонити поново у атар друге општине, на пијаци, панађур или изложбу само са новим сточним пасошем извађеним код суда општине, одакле је сопственик и у чијем је атару стока боравила, а на основу пасоша, с којим је догната.

Пропис овај ступа у потпуну важност од 14. септембра тек. године.

Препоручујем Начелству — Управи — да ово обзнани у своме подручју и нареди, да се сваки придржава тачно овог прописа. Марвеним лекарима заказаће, да им наређујем, да ни у ком случају не смеју премапотписати сточни пасош, ако не одговара предњем наређењу и свакога, који противно уради, казнићу најстрожије.

У исто време препоручујем Начелству — Управи — да нареди општинским судовима,

да морају имати у свако време довољан број сточних пасоша, како саобраћај са стоком не би био ометан због немања пасоша.

ПБр. 15.338.
31. августа 1903. год.
у Београду.

Министар
народне привреде,

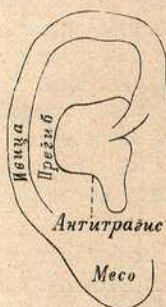
Борђе А. Генчић с. р.

ОПИСИВАЊЕ КРИВАЦА

у
ПАРИСКОЈ ПРЕФЕКТУРИ
Portrait parlé.

(Свршетак)

Слика 2 означаје нам са својим именима разне делове ува, помоћу којих лако

Слика 2.

можемо наћи и описати разна ува, која се налазе на слици 3 као најразличнији типови, који одмах упадају у очи. Са мало

Слика 3.

вежбања и труда сваки се лако научи, да опише онако, као што је у ствари, прво уво које види.

При овоме раду треба да се изређају и опишу по извесном систему и реду карактеристични знаци ува:

1. Ивица ува: а) њена ширина и б) њена аномалије.

2. Меко месо на доњем крају ушне шкољке: а) његова форма, и б) величина.

Слика 3. а.

3. Антиграсис је рскавичави део ува, који се налази над меким месом, — описује се по: а) нагибу, б) облику и в) величини.

4. Изглед *прегиба* у односу према ивици, може бити: угнут, испупчен, раван, или да га никако нема. Прегиб ува је онај рскавичави део ушне шкољке, који иде скоро паралелно поред ивице ува. И на послетку.

5. Размак ува од главе посматран с лица. При описивању треба нарочито имати у виду, да се забележи само оно, шта пада у очи, а све остало, што има опште знаке треба слободно изоставити.

Извежбаном лицу довољно је два три минута, да по овој методи искаже и састави потпун опис какве особе, употребљујући скраћене изразе и речи.

Када агенат има такав опис, врло му је лако наћи описано лице, када се сукоби са њим. Пажњу ће му привући или какав типичан знак, забележен у опису, или слагање два — три карактеристична знака са физиономијом лица. Заблуда је скоро немогућа. Па баш ако се и који пут и деси, да какав агент, са незнања у посматрању, прође поред каквог кривца, не позна га, нити га ухвати, — искључена је бар та могућност, да се ухаси невин на место кривога, као што се то до сада врло често дешавало. И ова тачност, коју нам даје метода *portrait parlé*, један је од главних разлога, за употребу исте, да се такве грешке — хапшење невиних — више никако не дешавају.

Какве нам резултате даје у пракци ова метода — покажемо са неколико примерака.

У години 1888 доведено је у париску префектуру — одељење за идентификацију — једно лице од 41 год. старости, за из-

Слика 4.

весно кривично дело. Ту је узет његов опис и сликано, чију фотографију представља слика 4.

После осам година, 1896, доведено је у исто одељење опет једно лице — чија је фотографија на слици 5 — које је по спо-

Слика 5.

љашности врло мало, скоро никако, наличило на прво; само се издавало и сада, да

је старо 41 годину. Поред тога имало је исправе, које су утврђивале, да му је са свим друго име, а не оно од кривца на слици 4. Када му је узет опис, видело се, да се исти потпуно слаже са оним из године 1888, само што му је сада коса проседила.

У ствари то је била једна и иста особа, и ако је на фотографијама уочљива разлика по спољашности због форме ношења браде. Доцније је утврђено, да су и нађене исправе о имену и годинама старости биле туђе па украћене.

Други пример. Извесно лице сликано је и мерено у својој 18 години старости, којом је приликом забележен као карактеристичан знак: проширење ивице десног ува, што значи, да се ивица ува на извесном месту шири и већа је но на осталим деловима. Ову аномалију Французи називају »дарвиновом«, који ју је први приметио. — После једанајест година ухваћен је један кривца, чији се опис, а нарочито уво потпуно слаже са оним од 18 год. старости, само што је сада имао бркове. Овом једнакошћу ува из доба 18 године и сада после 11 година утврђено је, да је то једна иста особа.

Као што има примера, да су лица, која по спољашности мало или ни мало не личе једно на друго, — тако исто има лица, која по спољашности наличе врло много једна на друге, а у ствари нису иста. Ево јед-

Слика 6.

ног примера. Лица чије су фотографије на слици 6 и 7 по спољашности изгледају скоро иста, а у ствари су са свим различна. Довољно је само да се упореде ува, па да се разлика уочи: код једног је (сл. 6) пре-

Слика 7.

гиб ува испупчен, а код другог (сл. 7) увучен; меко месо је код једног обичне величине а код другог приметно велике.

Ван сваке је сумње, да је будућност ове методе врло велика. Она је већ до сада дала небројено примера своје изврности и тачности. Између осталих навешћемо овај.

У париској префектури постоји нарочита зграда, звана *Morg*, у којој се излажу лешеве разних лица, чија идентичност није утврђена. Једнога дана јави се префектури жена једног од најопаснијих париских зликоваца, наводећи, да је међу изложеним лешевима упознала, или се претварала да је упознала, и леш свога мужа. Ради тога позван је Бертијон, директор одељења за идентификацију, да изјави, да ли је или не, то леш оног опасног зликовца, који се тражи, а чији се опис већ налазио у одељењу за идентификацију. По извршеном мерењу и узетом опису тога леша, и сравнењу истог описа са познатим описом овог зликовца, — Бертијон је категорички изјавио, да изложени леш није оног зликовца, већ са свим другог лица. Жена је напротив тврдила, да је то леш њенога мужа, па је шта више довела и мужевљевог брата, да и он њен исказ потврди, — што је овај и учинио. Но Бертијон је и поред свега тога остао при својој тврђењу.

Државни тужилац, убеђен исказима два сведока, жене и брата, молио је и наваљивао на Бертијона, да одустане од свога тврђења, што овај не хте учинити. И тако овај леш би сарањен под именом оног зликовца.

После 15 дана ухватили су правога зликовца, мужа ове жене, који је из заблуде већ био сарањен! Утврдило се дакле, да је Бертијонов исказ био потпуно тачан, а искази сведока неистинити.

Има већ десет година, како се ова метода употребљава у Паризу. Њу су усвојиле и друге државе, као на пр. Аустрија, Русија, Данска, Белгија и њоме се служе врло добро, тачно и лако. Само ми, као у много које чему, тако и у овој чинимо изузетак. Жеља је наша, да се она установи што пре и код нас, те да се и у овој правцу кренемо једном у напред, а не да се и у будуће ослањамо на оне јадне и жалосне описе, који су у употреби код наших иследних власти.

У Француској се већ чак и Министарство војно скоро решило, да ову методу уведе и у војсци; да стари начин описивања по војничким исправама, који је мало смешан и врло прост, замени са начином описивања по овој методи. Тиме ће и војничке исправе и спискови имати са свим друге и потпуно тачне податке и описе, но ови досадашњи. Према томе и описи ће бити од сасвим друге и веће користи, но досадашњи.

О овој би требало да размисли и наше министарство војно.

Вој. П. Павлићевић.

ПОСТУПАЊЕ С МЛАДИМ ЗЛОЧИНЦИМА И НАПУШТЕНОМ ДЕЦОМ

(наставак)

Но за тешка кривична дела, врло су велике казне опредељење, које често годинама трају као нпр. за злочинства, убиство без предумишљаја а и с предумишљајем. Но и дуже казне наспрам младих су и сувише

несигурне и сумњиве и извршењем исте, не може се никада оно постићи, што се у самој ствари добрим однеговањем и васпитањем постићи може.

Задржање у казним затворима треба на првом месту казна да буде; школа и васпитање имају да ступе натраг пред захтевима казне. Васпитни заводи траже, међутим, сразмерно, да се прво на развитак тела и душе детиње дела и да му се срце облагороди, оно је тамо на однеговање које је слично родитељском.

О свему томе, разуме се, не може ни говора бити у казним заводима. Казненом се заводу има само тада прибећи, где је реч о зрелом злочинцу, јер иначе казна не може никада недораслог васпитати, али при том може делати, да злочиначко мишљење духовно развијеног скршено буде, и да исти важност казне и моћ права у погледу ништавности неправда осети, те да тако мало дужа казна на једно такво младо лице буде од утацаја, а тиме по могућству утиче на побољшање његово не сме се навести: да и са свим неразвијено дете, издржавајући годинама дугу казну у казненом заводу, постепено почиње да појми важност учињеног свог дела и казну као последицу истог, те је на тај начин казна ипак своје дејство на једно такво младо лице имала. У појединим случајевима то је истина, али се не сме заборавити, да то не важи као правило, јер развије детиње у казненом заводу у основи мора бити другојачије, него што је случај са развитком истога у кући родитељској или ком заводу за васпитање, однеговање итд., јер васпитање у ком заводу је у свему равно ономе у слободи. Створ, који је као дете у који казни завод упућен, а који, међутим, доцније исти завод као зрео човек напушта, може само изузетно доцније својим старим друговима раван бити; многи се међутим са телесном изнуреношћу и духовном изоставањем враћају у свет — јер не постоји ни једна белија казног завода, која би се као подесна у погледу телесног и духовног развитка детињег показати могла. Но и поред тога су овако дуге казне, у погледу јако недораслих, сразмерно веома леп резултат до сада показале а исти ће још и лепши бити, ако се овакав начин њене примене продужи! Овој реченици треба у свему да су сагласни браниоци теорије, који кажу, да је казна награда злочинцу за кривично дело његово.

Колико имамо ми младих, који годинама дуго по казаматима проводе? Веома мали број тако, да се према броју случајева сумњив закључак извести може. Ми морамо рачунати на преглежни број кривичних дела младих, који с обзиром на зрелост њиховог разума, понајвише буду месечним па често недељним казнама осуђени. За ове, који су још неразвијени и незрели, и који не могу да констатују оштру разлику у погледу појма права од неправда, и то као етичку преставу, важи као правило, да се у њиховом развитку казном ништа не постигава, да они из казног завода излазе са већом финоћом и лукавошћу, а да се према томе не могу поправити. Међутим се поправљање за млада лица мора захтевати, па ма како се мислило у погледу поправ-

љања одраслих у казаматима. С казном се не може циљ постићи, ако се иста буде с обзиром на увиђавност злочинчеву примењивала, а међутим, не буде се могла жеља једног оваког лица у погледу даљих мера за нова кривична дела сузбити. Тиме се једино објаснити може, од куда толико велики број поврата од стране младих.

Није никакво чудо, да се млади злочинац, одмах непосредно по издржатој или опрштеној казни, лађа свога старог заната; три или четири осуде због крађе пре четрнаесте године, није никаква реткост!

Са овога ћу места навести један мали одељак из извештаја једног париског тамничког беседника из године 1881. који потпуно потврђује ово, што ја мало пре наведох:

„Сажаљевајући, прираштај затвореника састојаше се понајвише из сасвим младих осуђених са кратковременим казнама. Жалосно је видети читаву гомилу дечака и девојчица у цвету њихове младости, како труну по казаматима, на које казна не само поправно не утиче, већ шта више шкоди, или, она их деморализира, квари и чини много штетнијим по друштво него што су до сада били, и ја никада до сада нисам на сажаљевајуће наређење § 57 крив. зак. већу пажњу обратио, него што је то случај у овој години био. Само неколико примера“

„Нама је била предата једна четрнаесто-годишња, телесно невазвијена, рђаво васпитана и морално напуштена а из прилично образоване породице девојчица, која је због покушаја крађе и фалсификовања исправе осуђена била. Хтела је помоћу једног лажног пиема робу из једне радње да дигне. Пошто је суд са сигурношћу нашао, да је иста у моменту извршења довољну увиђавност имала и да је казништом истог потпуно појмила, то и поред све молбе родитељске да се преда ком заводу за васпитање, иста бејаше на три дана затвора осуђена. Озбиљност једне тако кратковремене казне дете апсолутно не може да појми, утицај исте у погледу детета мора да буде у сваком случају никакав; међутим штета од једне такве казне по будући живот детиња мора да буде ужасна.“

„Један мали врло напуштени — шерет — дечко од својих 14 а који међутим изгледаше да нема више од 12 година, од свога мајстора и оца побегао и више пута из дућана истих крао рану и др.; даље је детињском зломом, шале ради, пуштао, да из бурета зејтин и сирће истече. Такође и код њега бејаше потребна увиђавност пронађена и он бејаше на годину и два месеца дана затвора осуђен, коју казну такође у нашем затвору издржа. Казна није на њега од незнатног утицаја била, па и поред свега тога, и ако је код њега у моменту извршења крив. дела довољно увиђавности у погледу истог констатовано, њему иста не достижаше у погледу саме казне. С тога се и у овом случају готово са сигурношћу може рећи, да ће казна на њега више рђаво него добро утицати, и да ће он са већом поквареношћу по истеку казне у слободу ступити.“

По једном другом примеру продужава мој једномишљеник даље:

„Не би ли се код свих ових кривица, казни васпитавања могло строго хришћанско ва-

спитање претпоставити? Не показују ли такви примери, чији би број још много већи могао бити, како је веома потребно, да се деца испод 14 година не требају затвором осуђивати и како би према томе изнета наређења § 57. крив. закона благословена била?“

Против примене казне затвора према деци, мора се још нешто споменути. Млади злочинац, који још 14 година нема, из казненог завода ступа понова у школу или што, како може бити, тек се у исту први пут уписује. Све друге врсте школа као: гимназије, реалке и грађанске школе не примају такве кажњене елементе, само основној школи то право непримања није допуштено; не само да мора једног тако кривично кажњеног дечка да прими, већ шта више, она мора да прими и ону децу, која су из других школа истерана, јер је настава основна неограничено сваком детету допуштена. У томе лежи велика опасност. У основној је школи заступљен понајвише онај елемент, из кога се понајвише млади злочинци рекрутују. Јер осуђени, који по издржању казне први пут у школу ступа, или се у исту понова враћа, бива од других, другова својих — ђака — избегаван што је понајбоље, или својом појавом изазива код истих чуђење, као створ који је нешто особито доживео и који нешто иза себе већ има. У првом случају други бивају врло ретко поквареношћу његовом заражени, јер избегавани обично са свим пропадне; у другом пак случају је кажњени јунак времена, он је обично вођа или коловођа својих садругара, с којима у покварености упоредо корача. Нико се лакше не да завести као дете од друге деце, особито оних, којима се извесна надмоћност приписује.

Тако може један осуђени читаву класу са собом завести. У последњем времену, ја сам имао прилику једну овакву појаву посматрати, када се у једној великој вароши једна велика лоповска дружина младих образовала, између којих ни један немаше више од 16 година а која стајаше под руководством једног који до тада већ четири пута осуђиван беше.

На овај су начин, многи дечасти, који до тада не бејаху осуђивани, први пут злочинцима постали. — Ја сам уверен, да би се то исто морало десити и са заводима за васпитање, јер су тамо готово увек сакупљена она деца, која су дотле бар по једно крив. дело учинила. Но узмемо ли, да су у заводима за васпитање понајвише деца дотле неосуђивана, и која немају никаквог појма о затвору. Но управници васпитних завода не полажу на ову околност готово никакву вредност, они не виде никакву опасност при примању дечака на васпитање, који су до тада осуђивани били. Разлика овде лежи на са свим другом пољу. Кажњени у основној школи остају у месту рођења, у месту често, где су крив. дело учинили, они се из затвора враћају у исту средину где су и били, у којој су погрешили, из које су у казamat отишли, они се враћају истој околини у којој су се покварили, они дишу исти ваздух, они корачају по истим улицама опет, они ступају вечито противу нових надражаја живота, којима обично подлегну. У заводу за ва-

спитање они су страни и са ступањем у исти они заборављају прошлост своју. Једном једином опоменом директора завода, прошлост се сарањује и нов им се живот са новим утисцима ствара, на спрам којих они не могу равнодушни бити. Њихове раније грешке остају потпуно сакривене, јер често осим директора ни сами учитељи ни настојници о истима нису изближе упознати, а о томе не могу ни садругари једног таквог детета знати, пошто је причање о томе са свим забрањено. А што је главно, такви питомци нису са свим слободни као што је то случај са ученицима јавних основних школа, који изван школе уживају потпуну слободу. Они никада нису бзе надзора. Упоредимо ли живот многе деце у кућевном јаду и несрећи са животом васпитних завода; први без икакве удобности, морају и у будуће свега да се лише што би им за живот и васпитање потребовало, на против питомци једног васпитног завода добијају све, као добру храну, подесно одело, они уживају на чистом ваздуху, навикавају се на ред итд. једном речи имају свега што им је за душевно и телесно развијање нужно.

За горе наведене опасности, често су основне школе биле криве и учитељи узимати на одговор, пребацујући им се у исто време, да своје позиву нису дорасли. Но то је погрешно: основна школа може и мора једино домаће васпитање допунити, али она не може без домаћег васпитања или погрешног домаћег васпитања и при најбољој вољи и при највећем напору ма какав успех показати. Шта помаже то, кад учитељ на нешто као врлину показује и као нешто што се има као најчасније и најдостојније сматрати кад је међутим, то исто у очима родитељским нека руга, нешто што неваља и што није достојно поштена човека. Ученик обично долази тада у недоумицу и разуме се, да су срцу истог његови родитељи увек ближи, он много радије следеће ономе што у својој кући чује и види, него учитељу, на кога се у кући често с поругом показује и презривим чини. За ову веома мало завидљиву ситуацију а отуда природно рђаво васпитање не може се апсолутно ништа основној школи и њеним учитељима пребацити.

Као год што, када се осуђени млади злочинац по издржању казне у школу врати, постоји опасност од исого, тако исто и у погледу његових садругара на улици.

Довољних и добрих наређења у погледу васпитања запуштене деце недостаје многим савезним државама у Немачкој.

На појединости постојећег права осврћу се у доцнијем одељку. Овде ћу само то констатовати, да у опште недостатак лежи у томе, да власти не могу противу деце због васпитања корачити, док исто не буде какво кривично дело учинило или док се родитељи истого у погледу васпитања не огреше. Поједине државе у опште не познају никакву наредбу противу не-васпитности деце. У многим пак увођење исте није осигурано.

Са овим је довољно доказано, одкуда оволики број младих злочинаца.

У колико ће се поменути бројеви младих злочина умањити, кад би сви поменути не-

достади савладани и кад би постојећи прописи у смислу ових примедба поправљени били, не да се казати; с овим не треба мислити, да би све помоћу истих спасено могло бити, али се сме тврдити, да би се број младих на према том и одраслих злочинаца, у колико се ови последњи из првих доцније рекрутују, морао у толико смањити, разуме се у колико је то могуће постићи.

Свакојако, веома много њих неће са овим излагањем да се сложе, јер врло много још противника има, који су противни тзв. принудном васпитању. Како се често чује, да се каже „принудним васпитањем, деца постају још гора, још покваренија.“ Свакојако мора се казати, да сви заводи не дају подједнако добре резултате. Код нас су, факт је, државни заводи за васпитање још у повоју и с тога се исти појављују у најразличитијој форми. Но и према данашњем стању ствари наших принудних васпитних завода, врло се је леп резултат постигао. и ја питам сваког онога, који се у погледу истих рђаво изражава, на чему исти оснива то своје тврђење. Сажаљевајући, о томе врло многи дају свој суд, који у самој ствари готово ништа не разуму, већ причају оно што су од других чули а којима такође у овоме свако знање оскудева. Ја сам у овоме, од како је поступање с младим злочинцима предмет претресања групе интернационалног криминалног удружења, веома много искусио. Прост случај, да један бивши питомац каквог принудног завода за васпитање учини доцније опет какво кривично дело, основ је, да се покаже на рђаву страну истог, премда та иста лица, која то тврде, посматрајући кривична дела младих у поврату, сматрају исти као нешто што само по себи долази, не водећи рачуна о узроцима, зашто се то тако дешава и од куда је то. Наши напори у овоме не наилазе на озбиљан отпор од стране оних, који у својим разлозима против принудног васпитања, безвредност истих наводе, црпећи исте из поврата оваких питомаца; мало су опаснији они противници, који у погледу својих навода никакво доказно средство не истичу, али који узимају, да једноме младом злочинцу у сваком случају, довољна увиђавност оскудева и труде се, да ово и докажу.

Земља у којој је принудно васпитање високи ступањ свога развитка достигло, јесте Енглеска, а пошто смо и иначе навикнути, да потребан материјал за наше законодавство од странаца зајмимо, то и у овоме не треба да изостанемо већ страном примеру да следујемо.

У Енглеској постоје васпитни заводи за децу неоднеговану, без да су иста иначе какву кривицу учинили, даље за вагабунде, напуштену децу, децу чији су родитељи робијом или вишегодишњим заговором осуђени, за децу која од лоповлука или курвања живе итд. и напослетку за децу која су због неувиђавности при извршењу крив. дела сваке казне ослобођена; за тим постоје заводи за поправљање оних деце које су после издржавања десетодневне казне истима на поправљање предата.

Ово последње је закон, а у пракси се као једна врста оградe осећа. Дешава се, да судије десетодневну казну изричу једино

из разлога тога, те да би једног таког младог завода за побољшање предати могли.

Не постоји сумња у погледу благодарног утицаја ових завода за побољшање и васпитање у Енглеској, и тамо се пише, да се опадању [кривичних дела у последњем времену на првом месту утицају ових завода у погледу младих злочинаца благодарити има.

У погледу младих, благовремено принудно васпитање је извршено предохранљиве дејство показало¹⁾! Број младих злочинаца сваке се године, непрестано умањава, премда се је број становништва у последњим годинама за 5—6 милијуна увеличао и премда Енглеска због индустрије своје у сразмери и насрам других земаља веома велики број огромних вароши има, у којима сиротиња и пропалост несразмерно царују. Свакојачко, принудно васпитање у Енглеској стаје десет пута више но што је то случај у Прајској, но овде треба имати у виду и корист, коју Енглеска умањавањем броја злочинаца добија.

И поред свега тога, што енглеско принудно васпитање није до потпуности изведено, оно је ипак изврстан успех до сада показало, јер се је број кажњених лица у пркос свега прираштаја становништва округло за 43% смањило. Када је код нас све добро, зашто се овако добар резултат није постигао? А да трошкови у овом нису несавладљиви, као што се то многоструко тврди, о томе ћу доцније говорити. У другом се је државама такође веома леп резултат принудним васпитањем постигао²⁾.

Наводи противу проширења принудног васпитања нису још исцрпљени.

У једном, комисији послатом мишљењу, бејаше речено, да се они чланови ајзенахенских предлога требају додати, којима се иде на то, да се казна у погледу деце извесног доба старости има одбацити и место исте увести принудно васпитање, јер вели, друштво данашњег времена не може се наћи лек у принудном васпитању већ у строгости казне.

Као оскудица ајзенахенских предлога (из 1891 год.) је нађено, да су се исти без икакве мотивације у свет појавили а што је, као што се из акта берлинске конференције види, прилично заблуде и неразумеване изазвало. Нарочито се у овоме једно мишљење одликовало. Но можда нас писац поменутог мишљења рђаво разумео или у то вероваше, руковођен што последња реченица не бејаше ни једним основом поткрепљена, да се њоме хоће да препоручи: да се граница казнимости од 12 на 16 годину помери једино из разлога тога, што увиђавност не може и не сме да буде претпоставка казнимости и што је према предлогу судији на слободну вољу остављено, оће ли извесно лице од шеснаесте до двадесете године на казну осудити или га предати ком заводу на васпитање, то би се тиме, вели, државна власт у погледу гоњења и кажњавања злочинца ослабила. Можда би писац поменутог мишљења сасвим другојачије мислио, када би прочи-

тао, да смо ми далеко од тога, да хоћемо државну власт да ослабимо, руководећи се у томе једино тиме, што хоћемо на рачун казне принудно васпитање да проширимо, јер не признајемо претпоставке данашњег права у погледу казнимости младих већ да се исте у мало доцнијем добу старости појављују. Један поглед на начела у погледу примене казне на недорасле морао би га уверити, да и ми строгост тамо не ћемо, где јој у самој ствари места и нема. Може извесно принудно васпитање које годинама дуго траје, много строжије да изгледа него ли затвор од неколико дана; или чини ли у овоме разлику сама реч „казна“!!

Д-р Андра Гвозд. Живковић.

(Наставиће се)

БУНАР УЗДИСАЈА

КРИМИНАЛНА НОВЕЛА

од Максима Одуена.

(Наставак)

3

После овог открића, за мене је бар, било несумњиво, да је д-р био убица свога стрица.....

Узбуђен јако, вратих се одмах у стан и сав се предадох размишљању. Дуго и дуго посматрао сам парче хартије, за које беше везана судбина једног Жана, његова слобода, част, срећа, као и срећа оне коју љубљах. Једно време занимах се мишљу, да одмах предузнем кораке за ослобођење невиног младића, односно да оптужим д-ра, али кад сам о свему мало озбиљније промислио, дошао сам до закључка, да би тиме могао упропастити целу ствар, по што би моји врло слаби докази против д-ра морали пасти пред утврђеним фактом: да убиство старог града није могао извршити странац већ само укућанин.

— Како, којим је тајним путем овај човек, кога оптужујете за убиство стрица, могао ући у одаје убијеног, кад се тачно зна: да су сви уласци у кућу били неповређени? Је ли могуће да се у циљу убиства, уђе у једну малу тврђаву, а да се том приликом, не остави ни најмањи траг насиља?

На ова питања, која би ми истражни судија, без сумње, поставио, приликом моје оптужбе, нисам могао наћи никаква одговора и с тога се реших: да за сада ћутим и чекам даљи развој догађаја. Али, докле чекати? Кажу да ће свадба бити кроз месец дана.....

Субота 22. октобар. И поред свег заузимања за Жанову ствар, ипак не престајем бавити се и мојим студијама, а нарочито проучавањем старих рукописа у градској архиви. Моју нарочиту пажњу привукао је на себе један стари рукопис, велики око 100 табака и исписан руком грађанина До-надија, који је био савременик „Великог рата“, а уз то и добар патриота. Прелиставајући га, наиђох у њему једног дана и на ове ретке: „Трупе патриота разбијене су, оне се враћају у град и крију по појединим кућама, јер их разбојници гоне.

Сваки, који се нађе у војничком оделу, бива убијен. Око 12 гренадира и 3 топице, који се беху склонили у подрум једне куће у „Горњем Граду“ страховито су измасакирани а њихове лешине побацане у бунар, који се налажаше у овом подруму. Услед овога, крвава вода показала се чак и у бунару грађанина Николе Хибода, чија је кућа у „Доњем Граду“. Није искључена могућност, према овоме, да постоји неки подземни канал, који везује Николин бунар са гробницом ових несрећних браниоца отаџбине“.

По прочитању ових редака био сам толико узбуђен, да сам несвесно скочио са столице. Бунар у подруму, подземни канал, веза између два бунара..... Зар се мој бунар не налази у подруму..... али онај други..... Не смем још ништа да говорим док не пронађем место, на коме је била кућа грађанина Хибода а тада..... тада ћу позитивно знати на чему сам.....

* * *

После дугог распитивања о месту на коме је била кућа Николе Хибода, упутише ме најзад на једног старца, некога „Чича Жерома“, који имађаше преко 100 год. један гамен одведе ме к њему. Обувен у дрвене опанке, са вуненом капицом на глави и рукама у цеповима, сиромас старца пре је лично на скелет но на човека. Овакав бедни изглед једног живог сведока револуције и великог рата, на кога су суседи због његове велике старости с подсмехом гледали, побудио је у мени једновремено и сажалење и поштовање. Пакло дувана, којим сам га по савету Молином одмах понудио, имало је огромног успеха. Са одушевљењем, које је, према његовом добу старости, било за дивљење, исприча ми старац ваздан интересантних ствари. Кад смо, најзад, постепено дошли и на говор о заузећу Сен Жилијена од стране ван-дејске војске, упитах га с грозничавим убеђењем да ли што зна о гренадирима и тобицама, чија су мртва тела бачена у један бунар у „Горњем Граду“.

— Добоме да знам, одговори старац, без размишљања. Прошле године целу сам ствар причао још једном господину.

„Задрхтах и упитах коме господину?“

— Господину д-ру Гранде-у, који је лечио од богиња моје мало праунуче.

Једва сам се уздржао да не узвикнем од узбуђења после овог одговора. Срећом, те стари, због слабог вида, ништа није опазио, иначе тешко да би изговорио ово што следује:

— Господин д-р се много интересовао о тој ствари, по што сада станује у кући оок. Хибода.

По што ми више ништа није требало, то се опростих са старим и упутих, не знам ни сам зашто, кући д-ровој. Иста беше затворена, али, разгледајући двориште, опазих да су врата на штали отворена. Један поглед кроз иста био је довољан, да у једном углу приметим мали, четвороугаони бунар, ограђен каменом и готово сакривен вештачки израђеним стубовима гранита. Застах, као укопан, на уласку. Жеља, да изближе разгледам и испитам тајанствени

¹⁾ Јерлинг принудно васпитање итд. у Холцендорф-овој књизи о апсанским заводима II. стр. 280 и 89.

²⁾ Француска, Холандска са 10% у опадању.

бунар, појавила се у мени једновремено са страхом да таквим мојим поступком не покварим целу досадању истрагу. Најзад је радозналост победила страх, и ја се упутих бунару чврстим корацима. Тек што сам погледао у отвор његов и видео, да танки водени слој једва додирује дно, кад се од једном чу иза мојих леђа један подсмешљиви и мени добро познати глас. Окренух се, и нађох се у присуству пакленог д-ра Грандеа.

Ухваћен овако на самом делу шпијунаже, толико сам се збунио, да сам једва прошапутао ово неколико речи: „пролазећи поред отворене капије и видећи ове дивне радове, нисам могао одолети мојој аматерској радозналости а да их изближе не разгледам, па ма и по цену неучтивости. Молим вас лепо, г. докторе, да ме извините за ову слободу“.

Са очима, упртим у мене, д-р плашљиво слушаше овај мој говор, а кад ја заврших додаде он са провидном иронијом:

— Ваша, потпуно оправдана радозналост, драги господине, веома је ласкава за срећног сопственика ове реткости.

Одмах по овоме ми се растадосмо, по што смо се претходно хладно поздравили.

Било је извесно, да ће се д-р у будуће чувати од мене, али је исто тако за мене било извесно и ово троје:

1. Да постоји подземна веза између мога и др-ог бунара;

2. Да је д-р за исту сазнао пре злочина и то од старог Жерома, и најзад

3. Да је ова веза у виду канала, који једновремено, служи и за мењање нивоа воденог у бунарима и за пролаз. Водени слој у д-ром бунару само је привидан. Помоћу једне устављаче, коју сам опазио више бунарског отвора, он је дакле у стању повући у свако доба воду из мога бунара. Чак и сама Мона то је констатовала и то у очи злочина. Сад сам на чисто и са оним подземним уздисајима. Приликом отицања воде из мог бунара у д-ров, ваздух струји кроз искривудан канал, и том се приликом, просто на основу закона акустике, јављају чудновати звуци, којих се сирота Мона тако много плаши.....

Четвртак 2. новембар. Поноћ је. Испитујући бунар, констатоваша сам, са задовољством, да су моје претпоставке о подземном каналу и свему осталом, биле потпуно тачне.

Од како сам у чудноватој кући, данас је први пут како чујем уздисаје из бунара. Према ономе што знам, овај појав не би ме ни мало изненађивао кад не би био у вези са једним, много чудноватим догађајем. Ну да испричам мало издаје како је цела ствар текла.

Ради мојих приватних послова, морао сам путовати у оближње место, и с тога сам узео дводневно одсуство од дужности. При поласку на пут, а то је било јуче изјутра, сусретох се на железничкој станици са д-ром Грандеом, који ми, на моје велико изненађење, приђе и врло љубазно пружи руку, изговарајући, том приликом, ове речи:

— Дакле већ на одсуство?

— Да, али врло кратко, драги д-ре. Свега дан и по.

— Па ипак довољно да човек моментално заборави на наш мирни Сен-Жилијен.

— После овога д-р ми пожеле „срећан пут“ и изгуби се у гомили путника а ја остах да целим путем размишљам о узроку ове његове привидне љубазности. Тек по повратку сазнао сам за исти. Жао ми је само што га одмах нисам смео казати Мони, која ме пресрете сва престрављена и повика:

— Ах, господине, бунар је поново отпочео уздисати!

— Од када, ах Боже мој то вам не могу тачно казати. После нашег одласка, ја сам остала у кући скоро до подне и зато се време није ништа чуло. Тек око 4 сата по подне, кад сам дошла да обиђем кућу, чуло се тако страховито уздисање из бунара да сам, право да кажем, побегла безобзирце.

Изненађена мојим ћутањем, после свега овога што ми је испричала, Мона ми говото у иронији, рече:

— Господин налази да је све ово било природно!

— Сасвим је тако, Мона, и све се да објаснити са свим просто једним обичним, акустичким појавом. Не плашите се ништа, и у вашем сопственом интересу не причајте ником о томе шта сте чули, да се не би кућа дискредитовала.

У место сваког одговора, „стара“ само климну главом хотећи ми овим, без сумње, показати како врло мало верује мојим речима. Оставих је да до миле воље размишља, и пожурих се у моју собу. Једно ново изненађење очекиваше ме овде.

Тражећи план о подземној вези између два бунара, који бејаш саставио на неколико дана пред одлазак на одсуство, морао сам, после дугог и дугог узалудног тражења, доћи до закључка: да га је неко украо. Али, ко би то могао учинити? Мона једина имала је приступа у моју собу, а ти би и сама помисао на њу била грешна. Значи, дакле, да је неки странац улазио у кућу за време мог одсуства. Али који и како?

(Наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

„По члану 110. закона о општинама, у општини в-њској одређен је био нарочити благајник.

Поводом повраћаја у живот закона од 1865 године, указом од 24. марта ове године, општински је одбор избрисао из буџета позицију на плату благајника, и господин Министар одобрио је такав буџет.

Кад је после 29. маја враћен у живот садашњи закон о општинама, по коме општине изнад 500 пореских глава морају имати свога благајника, одбор општински донео је нарочиту одлуку за плату благајника, па послао на одобрење господину Министру финансија, али он

није хтео да је одобри, налазећи, да се тиме штете интереси општине.

Према овоме настаје питање:

а, мора ли свака општина, која има преко 500 пореских глава, имати свога нарочитог благајника;

б, ако не мора, онда зашто је свима осталим општинама у овоме срезу одобрен кредит за благајника, а овој се не одобрава?

в, мора ли примити касу један од кметова, сем председника, коме је то законом забрањено, кад су они сви неписмени; и

г, је ли овакав рад господина Министра финансија правиан?”

II.

„Никола Перић из Слатине ср. зајечарског, поднео је молбу окружној шумској управи ове садржине:

„Ја имам забран у месту званом: „Тиња“, атару општине слатинске, који је записат у пописној књизи поменуто општине под бр. 100, парцела 8 и 13, који подлежи државном надзору по чл. 81 закона о шумама.

За ову 1903. годину секао бих у овом забрану лисник за исхрану стоке, пошто ми је то једини забран.

Ну како ми је општински суд саопштио, да ми речено земљиште (парцеле: бр. 8. и 13) подлежи државном надзору, то сходно чл. 40 правила о сечи и пром. грађе и дрва, и распису те шумске управе ШБр. 1034, молим управу да ми што скорије, познатим јој путем, изволи одобрити сечу лисника у поменутом забрану.

Таксу по чл. 40. правила не плаћам“.

Ову молбу Николину, вратила је шумска управа општинском суду, те да од молиоца наплати прописану таксу.

Налазећи, да је овај захтев шумске управе противан закону, општински је суд дао овакав одговор:

„Пошто се по чл. 40. правила о сечи и промету грађе и дрва, молбе оваквог рода извиђају без икакве таксе, то суд не зна, колику таксу треба од молиоца наплатити, тим пре, што се то из наређења управе не види“.

На овај акт, управа је одговорила, да молбе овакве садржине не долазе под наређења чл. 40. правила, већ под наређења чл. 15. поменутих правила, с тога треба наплатити таксу као год и код осталих молаба, које се упућују државној власти.

Општински суд, налази, да је овде случај чл. 40. правила, и да је, по томе, рад шумске управе погрешан, па моли уредништво да и оно каже своје мишљење“.

III.

„Општина гр-нечка, придржавајући се расписа господина Министра унутрашњих дела ШБр. 12545, пошто је већ имала 12 грађана, изабраних сходно т. 16, чл. 84. закона о општинама, изабрала је гласачки одбор, за избор кметова, у смислу поменутих законских одредаба.

По свршеном избору изјављена је жалба Државном Савету, и он је поништио избор кметова само за то, што је нашао, да је гласачки одбор незаконито састављен, јер је збору председавао председник општине, а то је, вели,

противно чл. 181. закона о општинама, по коме је имао да се састави гласачки одбор, пошто су ово први избори, који се по овоме закону врше.

Како је ово гледиште Државнога Савета противно поменутом распису господина Министра, то је потребно да се објасни: како ће се поступати код накнадних избора општинских часника, који се имају вршити, пошто су ранији поништени?»

IV.

»Павле Јовановић из општине бр-ћске, кажњен је од стране пореског одељења са 207 динара, за непријаву капитала датог под интерес, по меницама.

Пошто је пресуда одељења одобрена од свију надлежних власти, Павле је поднео молбу за помиловање, али му је молба враћена пре неколико дана, преко општине, са извештајем, да за фискалне кривице не може бити помиловања.

Како је и мој председник кажњен од стране пореског одељења са 50 динара, за лабаво купљење пореза, па се носио мишљу да тражи помиловање, а сада види овакав одговор пореских власти, то настаје питање: да ли и ова кривица долази у ред фискалних, и да ли ће за њу моћи бити помиловања или не?»

V.

»Моја општина ва-ска, у округу пожарвачком, измирила је непосредни порез и државне прирезе, као и обратни порез још августа месеца прошле године, те су, тако, на дугу остали само прирези: окружни, средски, школски и т. сл. који су пренесени у дуговани распоред од ове године.

Како се, пак, по дугованом распореду укупно води непосредни порез и државни прирези са осталим прирезима, и то у рубрици »непосредног пореза«, то настаје питање, да ли треба напаљивати на ове прирези и интерес, као што пореско одељење тражи, или се, интерес напаљује само на суму непосредног пореза?»

На ова питања одговарамо:

I.

По члану 110. закона о општинама, свака општина, која има преко 500 пунолетних грађана, мора имати свога нарочитог благајника, ну који може бити један од изабраних кметова».

Као што се види, ово је законско наређење заповедајуће, и двоумљења не може бити — да свака општина, која има више од 500 пунолетних грађана, мора имати и свога нарочитог благајника.

Благајник може бити и који од изабраних кметова, ако га, наравно, избере општински одбор, али тај би морао бити писмен, јер се посао благајника не да претпоставити ни замислити без добре писмености.

То, истина није нарочито предвиђено законом, јер је писменост условљена само за председника, али и по природи самога посла, што би га имао радити, и по свему не може се замислити неписмен благајник.

У осталом, неписмени кметови не би се чак ни морали примити благајничке дужности, јер онако исто, као што одбор не мора бирати благајника из редова кметова, тако и

они не морају тај избор примити, ако дужност, према својим способностима, не би могли тачно вршити.

Изгледа чудновато, да није одобрен кредит на плату благајника, кад је ово законски полагај.

То ће, свакако бити са необавештености органа, који су реферисали у министарству финансија по тој ствари, зато се опет треба обратити са молбом преко господина Министра унутрашњих дела, износићи, уједно, опширно ову ствар, па ће се кредит одобрити.

II.

Члан 15. правила о сечи и промету грађе и дрва, говори о сечи лисника у државним шумама, а не у приватним.

И како ову сечу одобрава господин Министар (народне привреде, те је потребна и молба оних, који сечу траже, а такве су, опет, молбе подложне такси, то је са свим разумљиво, што се у тим случајевима такса напаљује.

Међутим, са свим друкчије стоји кад је сеча у приватним забранима, за које случајеве важи чл. 40. поменутих правила.

Ту чак није потребна никаква писмена преставка; али, ако се она и учини због тога, што су органи шумске управе далеко од места, из којег је сопственик забрана, та преставка не подлежи такси.

То је тако чисто и јасно, да је у опште за чуђење, како шумска управа није могла сама да ово види и уочи разлику између чл. 15. и 40. поменутих правила.

Ако шумска управа не би хтела да одустане од свога погрешног захтева, онда општински суд треба ову ствар да представи својој полицијској власти, која ће надлежним путем тражити расправу овога питања.

III.

Чланом 201. т. 7. Устава земаљског, враћен је у живот закон о општинама од 21. марта 1902 године, и он важи као са свим нов закон, као да до сада није ни постојао.

Овај закон о општинама у своме чл. 180. предвиђа тако зване прве изборе општинских часника, и за њих прописује нарочити гласачки одбор, предвиђен чл. 181-им.

Састав овога одбора нема ничега заједничког са наређењима чл. 37. и 38 поменутог закона, које важе за редовне изборе.

Према овоме, гледиште Државнога Савета правилно је, јер се ови садашњи избори општинских часника имају сматрати за прве изборе, по овоме новом закону о општинама, па и састав гласачких одбора мора бити онакав, како прописује чл. 181. овога закона.

IV.

Кривице за утају пореза јесу фискалне кривице, али кривице кметова за лабаво купљење пореза не могу ући у тај ред, јер се оне јављају као чисто административно — дисциплинске кривице и долазе у другу категорију.

Питање о помиловању по овим кривицама расправљено је расписом господина Министра Финансија, од 17. маја 1893 год. Пр. Бр. 3405, који гласи:

«Досадањом праксом било је утврђено правило, да за осуде кметова, за небрежљиво куп-

љење пореза, по закону о непосредном порезу, не може бити помиловања.

Разлог томе био је тај, што су и ове осуде убрајане биле у фискалне осуде, за које у принципу не може бити помиловања с тога, што се у њима свуда јавља држава као приватно правно лице, које има права на накнаду штете, а њу фискалне осуде увек и дају.

Нашао сам, да досадашња пракса у погледу осуде кметова за небрежљиво купљење пореза, нема за себе онај пресудан разлог, који важи за фискалне осуде, једно с тога, што се оне не изричу за материјално оштећене државе, те и питање о накнади штете ту са свим отпада, већ за лабавост, која доноси само одоцнење притицања државних прихода у државну благајну, а друго с тога, што су за чисто фискалну страну, где има и материјалне штете за државу, кметови одговорни по закону Главној Контроли (члан 111 и 112 тачка 3 у вези с чл. 53. истог закона) за коју одговорност не може бити помиловања.

Из тих разлога, осуде кметова за небрежљиво купљење пореза, долазе у другу категорију — категорију административно-дисциплинских осуда; а како за њих и закон о чиновницима грађанског реда, у своме 55. чл. ставу првом, признаје и допушта помиловање, те је природно, да исто мора, у начелу, важити и за ову врсту кметовских осуда.

Саопштавајући начелству, управи, ово своје гледиште на природу кривица кметовских односно небрежљиво купљења пореза, препоручујем му — јој — да се од сада, са подручним органима, по њему управља, и да о томе, у даном случају, обавести и интересоване.»

V.

По чл. 109. закона о непосредном порезу, интерес се плаћа само на суму непосредног пореза и државних приреза, у колико није на време плаћена, а не и на остале прирези као што су: окружни, средски итд.

Према овоме, кад је у општини в-ској, порез и државни прирез плаћен већ у прошлој години, а остали само прирези, онда се на њих не ће плаћати интерес.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Франц Келнер, из Рудогвенде, у Аустро-Угарској, побегао је 1. ов. м-ца, незнано где, од свога гизде Цветка К. Селаковића апотекара ова. Франц има 25 год., омален је, пун, плав, са малим зашиљеним брковима. Моле се све полицијске власти, да Франца живо потраже, и нађеног спроведу Управи града Београда, с позивом на Бр. 26637.

Смиљана кћи Василија Вукомановића, из Пњаваора, среза мачванског, побегла је ноћу између 1. и 2. ов. м-ца, из притвора пореског. Смиља има 20 година, раста је средњег, лица округла, косе смеђе ошишане, чела обичног, обрва смеђих, очију граорастих у одећу мачванском. Моле се све полицијске власти, да Смиљану живо потраже и нађену спроведу начелнику средском у Владимирце, с позивом на Бр. 10582. УБр. 26672.

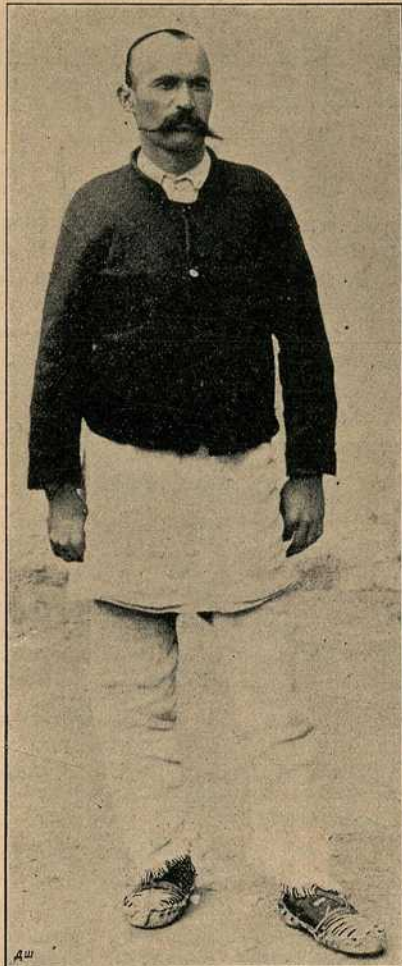
Мирко Живојиновић, бив. слуга, у друштву са Радивојем Н., за кога се не зна које и

откуда је, украли су ноћу између 25—26. пр. м-ца, Сави Стојадиновићу, каф. из Крагујевца ове ствари: сребрн сат с ланцем, један нов прслук, један перорез, један сламни шешир, 2 кајиша за опасивање и до 10 динара у готовом новцу. Мирко има 17 година, раста је средњег, црномањаст у опште. Начелство окр. крагујевачког актом Бр. 14636, моли све полицијске власти за тражење ових крадљиваца. Акт управе Београда Бр. 26496.

Јован Рашкић, бив. слуга код Јосифа Крзовића, трговца из Пожаревца, украо је 1. тек. м-ца своје господару ове ствари: 2 велике и 2 мале сребрне кашике са монограмом „J. K.“ једне нове ципеле, 2 мушке кошуље, 4 крагне и прибор за умивање. Јован има 19 год., стаса је средњег, косе смеђе, обрва црних, образа округлих. За крадљивцем, који је у бегству, наређује се тражење. Пронађеног треба стражарно спровести начел. окр. пожаревачког с позивом на акт Број 12811, или управу Београда с позивом на Бр. 26522.

Илија Вујановић, бив. осуђеник, који је код кварта дорћолског био под крив. истрагом и у притвору, побегао је из оvd. варошке болнице, где је био на лечењу, пре три месеца.

Илија је родом из Босне, стар до 40 год., висок, црномањаст, развијен кошчат, подужих црних бркова, браде обријане, очију крупних, на једној руци кажипрет му је скоро до половине одсечен. Од одела има гуњ и чакшире од црног сукна.

По сазнању, Илија се је неко време налазио у Барајеву, у срезу посавском, округу београдском, а у последње време виђан је наоружан у срезу мачванском.

Ноћу између 23. и 24. августа тек. год. разбојнички је нападнут и опљачкан у својој кући **Илија Којић**, тежак из Клења у округу подринском, те се са основом сумња, да је ово дело извршио Илија Вујановић, јер је пре тога времена служио у Клењу. Моле се све полицијске власти да за Илијом живо трагају, а тако исто умољава се сваки, који буде ма што о Илији сазнао да то достави својој најближој власти. Ухваћеног Илију треба спровести Управи Београда с позивом на Бр. 26537, или начелству подринском с позивом на Бр. 11321.

Слика Илијина датира од пре 5—6 година.

Јован Андрић, калфа шећериски, ноћу између 3. и 4. ов. м-ца, извршио је опасну крађу Николи Јанковићу, трг. из Шапца и том приликом однео му: 7 дук., 3 златника по 20 динара, један дукат велики — ћошајлију, нешто у банкама и сребру. Јован има 18 год. омален је, дежмекаст, плав у опште. У одељу је загасито-плавом. Моле се све полицијске власти, да Јована живо потраже и нађеног спроведу нач. округа подринског, с позивом на Бр. 11597. УБр. 26841.

Ноћу, између 31. августа и 1. септембра ове год., украден је коњ из чајира Милораду Радонићу, из Ванеша. Коњ је стар 6 година, длаке мрко-вране са две стране на гребену има бело од седла, висок 1·50 м. са жигом „K“. Моле се све полицијске власти, да живо потраже крадљивца и покрађу, па о резултату трагања да извести начел. среза жичког с позивом на Бр. 12124. УБр. 26780.

Ноћу, између 30. и 31. августа ове год., непознати крадљивац, ушао је у стан једног жандармериског каплара крагујевачког одреда, и из истог украо му: револвер Франкотовог система Бр. 4926, један пар златних минђуша и у новцу 20 динара са новчаником. Моле се све полицијске власти, да крадљивца и покрађу живо потраже, и нађене спроведу начелству округа крагујевачког, с позивом на Бр. 14831. УБр. 27093.

Ноћу, између 2. и 3. ов. м-ца, украђена је кобила Тодору Мирјановићу, тежаку из Липовца. Кобила је стара 7 година, без роваша, длаке мрко-доратасте, на десној задњој нози има рану од удара, која још није зарасла, поткована је у све четири ноге немачким ковом, на десној страни врата има жиг „—“^п. Моле се све полицијске власти да живо потраже крадљивца и покрађу, и нађене спроведу начел. среза ражањског с позивом на Број 8060. УБр. 27092.

Илија Величковић, из Бугарске и **Јанко Кедрин**, из Валакоња, среза бољевачког, оба осуђеници нишког казненог завода, побегли су 4. овог месеца са осуде. Илија има 28 године, високог је раста, црномањаст, косе црне, бркова малих. Јанко има 31 год., средњег је раста, смеђ, дугачких бркова, болешљив. Оба бегунца однели су собом и осуђеничко одело. За њима се наређује живо трагање. Пронађене треба под јаком стражом спровести у управу нишког казненог завода, с позивом на акт Бр. 2014, или управу Београда с позивом на акт Бр. 26900.

Проневера од 25 хиљада круна. 25. августа т. г. бечки привилеговани аустро-угарски кредитни завод за трговину и индустрију, добио је писмо берлинске банкарске фирме „Менделсон и комп.“ којим се издаје заводу налог, да исплати 25000 круна доктору права Ернсту

Меријану, који ће тамо приспети. 27. августа ово лице приспе у Беч и истог дана ова му је сума исплаћена у хотелу, где је био одсео.

Када је фирми „Менделсон и комп.“ послат авизо о исплати ове суме, кредитни завод добио је извештај, да је писмени налог за исплату фалсификован.

Варалица је, међутим, одмах пошто је добио новац побегас из хотела. Он је стар око 36 година, по народности Јеврејин, средњег раста а још пре малог, црно мрке средње ошишане косе, таквих и бркова, био је у мрком сако оделу, са црним меканим филцаним шеширом. Изгледа да је бркове неговао брковезом, а тада је при себи имао торбу за акта од црне коже.

Ономе, који би могао показати такве околности, по којима би се овај варалица могао ухватити, *обећава се новчана награда од 500 круна и 10% од нађеног новца.*

Карло Франкфуртер, фалсификатор из Беча, стар 69 год. средњег стаса, дежмекаст, очију сивих, општетио је, помоћу фалсификованих меница, фирму Вајса из Беча са 200.000 круна и побегао. Земаљски суд за кривична дела у Бечу актом Бр. 73901, моли све светске власти, да фалсификатора Карла, у случају проналаска, притворе и о томе што пре извести најближи аустро-угарски консулат. Акт управе града Београда Бр. 27268.

Страхиња Ненадић, из Љубане, утекао је 7. ов. м-ца око 5 часова изјутра из притвора начел. среза ужичког. Он је стар 24 године, повисок, танак, сувоњав, дугих образа, очију плавих, косе више плаве, на десној страни образа има ожиљак од ране; од одела има стару шајкачу, сигав стари копоран, пеленгаће беле, половне опанке. Моле се све полицијске власти да Страхињу живо потраже, и нађеном спроведу среском начелнику, с позивом на Бр. 8452. УБр. 27218.

Андрија Скамла, трубач аустро-угарског пешад. пука Бр. 101, пребегао је у Србију и неко време био у Књажевцу па се по том негде изгубио.

Андрија је извршио крађу, за то га треба пронаћи и ухапсити, па га по том спровести најближем окружном начелству или Управи Београда с позивом на Бр. 26868.

Моша Ј. Венаројо, продавац брашна Браће Н. Поповића у Нишу, извршио је проневеру својим принципалима и то у новцу: 7754·25 дин. и у једној меници од 1500 дин., по којој пиротска удеоичка пекарска задруга дугује Браћи Поповића за ресто брашна.

Моша је турски поданик, стар 43 године, средњег стаса, косе, браде и бркова кестењаве боје, бркова дугих доле повијених, има бакенбарте, очију плавих, типа јеврејског, у лепом и фином оделу, говори српски, шпањолски и и турски.

Моша има брата, који живи у Видину у Бугарској.

Моле се све полицијске власти, да Мошу живо потраже и пронађеног спроведу начелству округа нишког или Управи Београда с позивом на Бр. 26185. Лицу, које Мошу пронађе Браћа Поповићи дају као награду 10% од нађеног новца при њему.